

Norske Kvinners Sanitetsforenings politiske saker til kommunestyre- og fylkestingsvalget 2023

Samarbeid mellom kommunen/fylket og frivilligheten

Frivilligheten skaper mange små og store fellesskap som er med på å utvikle og bygge lokalsamfunn i hele Norge. Det er viktig at kommuner og fylker har en helhetlig frivillighetspolitikk og anerkjenner frivillig sektor som en viktig del av samfunnsveven. Frivilligheten skal være fri og selvstendig. Vi bidrar best når initiativ kommer nedenfra og kan utfordre og utvikle det etablerte eller skape nye tiltak der vi ser uløste behov. Det betyr at kommunen og fylket ikke skal bestille tjenester fra frivilligheten, og må heller ikke konkurrere med lag og foreninger lokalt. Vi anbefaler ikke at kommunen engasjerer egne frivillige, men heller samarbeider med de organisasjonene som finnes i lokalsamfunnet.

Sanitetskvinnene oppfordrer partiet til:

- *Kommunen bør invitere frivillige organisasjoner til samarbeid om å nå felles mål, blant annet å styrke folkehelsen, skape gode oppvekstvilkår, aktiviteter for eldre og for å motvirke utenforskap.*
- *Kommunen bør opprette en stilling som frivillighetskoordinator som skal legge til rette for en tett dialog og samhandling mellom kommunen/fylket og lokale lag og foreninger.*
- *Kommunen må skape faste møteplasser mellom kommunen/fylket og de frivillige organisasjonene.*
- *Kommunen bør inkludere relevante frivillige aktører i beredskapsøvelser.*

Handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner

Vold mot kvinner er et brudd på grunnleggende menneskerettigheter og er en av vår tids største likestillingsutfordringer. Volden kan være av fysisk, psykisk, økonomisk og seksuell karakter.

For å møte kravene til kommunene for å forebygge, avdekke og hjelpe voldsutsatte kvinner oppfordrer Sanitetskvinnene partiet til:

- *Å sikre at alle kommuner må ha en aktiv handlingsplan mot vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, der kommunenes krisesentertilbud står i sentrum av arbeidet.*
- *Å sikre at alle kommuner i Norge setter av ressurser til en familievoldskoordinator. Hver kommune bør ha en familievoldskoordinator som samarbeider tett med krisesentrene, politiets familievoldskoordinator og andre aktuelle tjenester, og som følger opp og koordinerer handlingsplanarbeidet. I tillegg mener vi at en familievoldskoordinator bør ha ansvar for det forebyggende voldsarbeidet i den enkelte kommune.*

Kompetanse på kjønn, kvinnehelse og migrasjonshelse

Det påligger samfunnets ansvar og sørge for kvinnehelse, ikke bare kvinnene selv. Vår kartlegging Kjønn og kvinnehelse i helseprofesjonsutdanninger (2020) viser at kjønnsperspektiver generelt, og kvinnehelse spesielt, ikke er systematisk integrert i helseprofesjonsutdanningene, verken på nasjonalt nivå eller i de studieprogrammene i utdanningene som er kartlagt. Migrasjonshelse er et stort og komplekst fagfelt som omhandler hvordan migrasjonsprosesser og migrantbakgrunn kan påvirke helsetilstand og forekomst av sykdom, samt tilgang til og kvalitet på helsetjenester. Det er viktig å løfte dette som et nødvendig kompetanseområde inn i helsetjenestene for å sikre likeverdige helsetjenester for alle.

På overordnet nivå har innvandrede kvinner dårligere helse enn den øvrige befolkningen. Dissekvinnene som gruppe har lavest sysselsetting, inntekt, og utdanning, og er mer utsatt for å leve i vedvarende lavinntekt. Dårligere helse er en av årsakene til dette. Gruppen er imidlertid heterogen, og dette gjelder selvsagt ikke alle. Det er flere helserelaterte årsaker til at innvandrede jenter og kvinner er spesielt utsatt. I denne gruppen så tar færre jenter HPV-vaksinen og færre kvinner møter til screening for livmorhals- og brystkreft. Enkelte grupper innvandrede kvinner har høyere risiko for alvorlige komplikasjoner under fødselen, får mindre smertelindring under fødsel, har høyere risiko for dødfødsel og er overrepresentert blant dem med barseldepresjon.

Sanitetskvinnene oppfordrer partiet til:

- *Å sikre at helsepersonell i kommunen får kompetanse om kjønn, kvinnehelse og migrasjonshelse.*

Trygge oppvekstvilkår for barn og ung

I en rapport fra Redd Barna kommer det frem at over 110 000 barn lever i fattigdom eller har familier med vedvarende lavinntekt i Norge. Det tilsvarer to til tre elever i hvert klasserom. Noe av innspillet som kom inni rapporten handlet om at mange barn føler seg flau fordi de ikke hadde råd til sunn og god matpakke eller til aktiviteter arrangert av skolen. Kommunen er nødt til å sikre at sosiale forskjeller mellom elever utjevnes gjennom å tilby gratis skolemat og at aktiviteter som klasseturer ikke skal koste penger. En god og varm mat til lunsj som er sunt bidrar til at barna klarer å konsentrere seg i undervisningen og samhold samt gratis aktiviteter på skolen øker sjansen for at flere deltar dermed bidrar til fellesskapet.

Sanitetskvinnene oppfordrer partiet til:

- *Å sørge for at alle aktiviteter i skolens og FAUs regi er gratis. Dette må inkludere klasseturer, leirskoler, skolefrokoster og alt utstyr man trenger til aktiviteter i skolens regi.*
- *Å sørge for at alle barn og unge har tilgang til gratis fritidsaktiviteter og møteplasser uavhengig av familiens økonomiske situasjon.*

- *Å tilby gratis skolemat i skolen.*

Gratis sanitærprodukter

I Norge har vi høy sats på sanitærprodukter som gjør at jenter og kvinner må betale mye for å ha tilgang til bind og tamponger. Menstruasjonszyklusen er ulik for hver kvinne og enkelte benytter i større grad enn andre flere sanitærprodukter om dagen i perioder. Titusenvis av kroner fra personlige økonomi går til staten som tjener på kvinners ufrivillige, og for noen smertefull, biologisk prosess. Mange sliter med økt blodmengde som et resultat av kraftig menstruasjon eller alvorlige medisinske tilstander, eksempelvis uregelmessig menstruasjon, adenomyose, PCOS og muskelknuter i livmoren. Innføring av gratis tilgang til alle sanitærprodukter hadde bidratt til å lette på økonomien hos enkelte og spesielt for jenter og kvinner med lav inntekt. Det er også en betydelig fordel for unge, familier som lever i vedvarende lavinntekt og for studenter som til vanlig lever av Lånekassen.

Sanitetskvinnepartiet oppfordrer partiet til:

- *Å innføre gratis sanitærprodukter til alle.*

Gratis prevensjon

I dag får kvinner i alderen 16-21 år økonomisk støtte til prevensjon fra staten. Nå er det også lagt frem forslag fra Regjeringen om å gjøre prevensjon gratis for de under 16 år. Kondomer er gratis, men kan kun tas i bruk ved eget valg av menn. Flere grupper faller utenfor tilbudet, og det er ikke lik tilgang til prevensjon i Norge i dag. Ordningen vi har i dag tar ikke hensyn til sosial ulikhet. Vi vet at langtidsvirkende prevensjon i mange tilfeller velges bort grunnet stor engangskostnad. Dette betyr at mange unge kvinner heller velger prevensjon som både er mindre sikker og kan gi alvorlige bivirkninger, fordi den er billigere. Dette kan også være et hinder for symptomdempende behandling. Studier har vist at økonomi er den største barrieren for fast bruk av prevensjon. Tidligere har det vært anledning for helsesykepleierne og jordmødrene å søke Helsedirektoratet om prosjektmidler til å dekke gratis langtidsvirkende prevensjon til gruppene som faller utenfor ordningen. Dette er ikke lenger mulig. Helsepersonell melder nå om lite forståelse ved henvendelser til NAV, og der kutt i kommunens budsjetter får store konsekvenser for helsestasjonene og brukerne. Helsesykepleiere og jordmødre som jobber med unge på ungdomsskole, videregående skole og helsestasjon for ungdom søker som en konsekvens organisasjoner som oss om økonomisk støtte til for eksempel langtidsvirkende prevensjon. Kommunene sliter med å gi likeverdige helsetjenester til utvalgte grupper.

Sanitetskvinnepartiet oppfordrer partiet til:

- *Å innføre gratis prevensjon for alle kvinner.*